

Lange, brosme og blålange

Status og råd

Selv om lange, brosme og blålange fiskes i store deler av Nord-Atlanteren, er det lite forskningstoktsaktivitet rettet mot disse artene. Informasjonen vi har om dem fås stort sett fra fiskeriene. Det er derfor ikke nok datagrunnlag til å beregne bestandene, bare til å vurdere trender i forekomstene over tid. Siden begynnelsen av 1980-tallet har fangst per enhet innsats ligget på et relativt stabilt nivå med en økende trend for lange siden 2002 og for brosme siden 2004. Hovedmengden lange og brosme fiskes av de store linefartøyene. Fra 2000 til 2006 ble den norske autolineflåten mer enn halvert, mens fangst per fartøy steg jevnt. Selv om hvert fartøy i snitt fisker flere dager og setter flere kroker per dag, er likevel antall uker flåten er i fisket redusert såpass kraftig i forhold til det man så på 1970-, 80- og 90-tallet at presset på bestanden er redusert.

Nedgangen i antall fartøyer og tid i fisket har hatt en positiv effekt på bestandsutviklingen. Både fangst per enhet innsats og fangst per fartøy har økt de senere årene. Denne nedgangen i innsats er i samsvar med anbefalingen fra ICES i 2004, som anbefalte en reduksjon i fiskeinnsatsen på 30 % i forhold til 1998-nivået. Det siste rådet fra ICES for lange er at det i området Norskehavet nord for 62°N og Barentshavet (ICES-område I og II) kan fanges opptil 8 000 tonn, og opptil 15 000 tonn i området Nordsjøen samt vest av Storbritannia og Irland. Landingen i 2009 var henholdsvis 8 400 tonn og 13 400 tonn i disse områdene.

For brosme er rådet fra ICES å fiske opptil 9 900 tonn i området Norskehavet nord for 62°N og Barentshavet (ICES-område I og II) og opptil 6 900 tonn i området Nordsjøen samt vest av Storbritannia og Irland.

For blålange anbefales en stopp i det direkte fisket, stenging av gyteområder og tekniske reguleringstiltak for å redusere bifangst i blandingsfiskerier.

Fiskeri

Norge har kvoter i EU-sonen samt i færøysk og islandsk sone. I norske områder er det ingen regulering av fisket etter lange, brosme og blålange for norske fartøyer, mens det for fartøyer fra andre land blir fastsatt kvoter årlig. Kvoteforhandlingene med EU for 2011 har gitt Norge 6 140 tonn lange, 2 923 tonn brosme og 150 tonn blålange. Forhandlingene med Færøyene for kvoter i 2011 er brutt sammen, i 2010 fikk Norge fiske 2 425 tonn lange/blålange og 1 774 tonn brosme. I islandsk sone kan Norge fiske 500 tonn lange og brosme. De rapporterte norske fangstene i 2009 var totalt 13 700 tonn brosme, 16 700 tonn lange og 392 tonn blålange. De foreløpige tallene for 2010 er 16 800 tonn brosme, 18 200 tonn lange og 517 tonn blålange.

Norge er en svært sentral og til dels dominerende aktør i dette fisket. Norske fartøyer tar om lag 70 % av den totale fangsten av brosme, men også Færøyene og Island fisker vesentlige mengder. I 1998 ble det totalt fisket 29 000 tonn brosme. Deretter sank fangstene fram til 2004 da det ble tatt 19 000 tonn. Siden har fangstene gått opp og lå i 2009 på 25 000 tonn. Norge tar 40–50 % av langefangstene. Andre land med et betydelig langefiske er Frankrike, Færøyene, Island, Spania og Storbritannia.

Lange har hatt samme utvikling i fangstene som brosme de siste ti årene: rundt 45 000 tonn i begynnelsen, nedgang til 32 000 tonn i 2004 for så å øke til litt over 37 000 tonn i 2009. De siste ti årene har Norge bare fisket ca. 7 % av blålangefangsten, mens Frankrike fisker mest. Deretter følger Færøyene, Island og Storbritannia. De totale fangstene av blålange gikk ned fra 12 000 tonn i 1998 til 8 000 tonn i 2004. Etter dette har fangstene lagt jevnt på 8 000 tonn.

Brosme fanges som bifangst i trål-, garn- og linefiskeriene, mens lange er en relativt viktig art som det fiskes målrettet etter, særlig med line og garn.

Blålange beskattes hovedsakelig med trål, gjerne i gyteområdene hvor fiskettheten er høyest, men også i en rekke blandingsfiskerier.

Lange – *Molva molva*

Familie: Gadidae (torskefamilien)

Maks størrelse: 40 kg og 2 m

Levetid: Kan trolig bli 30 år

Leveområde: På kontinentalsokkelen, på bankene og i fjordene fra Biscaya til Island, i Skagerrak, Kattegat og det sørvestlige Barentshavet

Hovedgyteområde: I Nordsjøen, på Storegga, ved Færøyene, bankene vest av De britiske øyer og sørvest av Island

Føde: Fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: ICES anbefaler fangst inntil 8 000 tonn i ICES-område I og II (Storegga, Norskehavet og Barentshavet, 7500 tonn ved Island (område Va), holde fangstene på dagens nivå ved Færøyene (område Vb) og 15 000 tonn i de resterende områdene.

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvoteregulering for norske fiskere i norsk sone.

EU-kvote i norsk sone: 850 tonn, norsk kvote i EU:

6 140 tonn, Færøyene (kvote for 2010) 2 425 tonn

lange/blålange, Island: 500 tonn lange og brosme

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 37 300 tonn, norsk: 16 700 tonn

NORSK FANGSTVERDI (2009): 172 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Lange finnes på hard bunn eller sandbunn med store steiner i varme, relativt dype områder på kontinentalsokkelen, på bankene og i fjordene fra Biscaya til Island, i Skagerrak og Kattegat og i det sørvestlige Barentshavet. Arten kan også forekomme i Nordvest-Atlanteren fra Sør-Grønland til Newfoundland. Det er vanligst å finne lange på 300–400 meters dyp, men den kan påtreffes mellom 60 og 1000 meter. Ungfisken er utbredt i relativt grunne, kystnære områder og på bankene, inkludert den nordlige delen av Nordsjøen. Lange blir kjønnsmoden i 5- til 7-årsalderen. Den har trolig en alders- eller størrelsesavhengig utvandring til dypere områder og til gyteområdene i Nordsjøen, på Storegga, ved Færøyene, bankene vest av De britiske øyer og sørvest av Island.

Brosmie – *Brosme brosme*

Familie: Gadidae (torskefamilien)

Maks størrelse: Om lag 9 kg og 1 m

Levetid: Kan trolig bli over 20 år

Leveområde: Fra Irland til Island, i Skagerrak og Kattegat, det vestlige Barentshavet og Nordvest-Atlanteren. På kontinentalsokkelen/-skråningen og i fjordene

Hovedgyteområde: Kysten av Sør- og Midt-Norge, sør og sørvest av Færøyene og Island

Gytetidspunkt: April–juni

Føde: Fisk, men også sjøkreps, trollhummer og reker

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: ICES anbefaler fangst inntil 9 900 tonn i ICES område I og II (Storegga, Norskehavet og Barentshavet), 350 tonn ved Rockall (område VIb), holde fiskedødeligheten på F0.1 ved Island og Grønland (områdene Va og XIV) og 6 900 tonn i de resterende områdene.

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvoteregulering for norske fiskere i norsk sone.
EU-kvote i norsk sone: 170 tonn, norsk kvote i EU: 2 923 tonn, Færøyene (kvote i 2010): 1774 tonn, Island: 500 tonn lange og brosmie

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 25 100 tonn, norsk: 13 800 tonn

NORSK FANGSTVERDI (2009): 97 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Brosmie er en bunnlevende art som foretrekker steinbunn på kontinentalsokkelen og -skråningen fra 100 til 1000 m. Den lever sitt voksne liv i relativt dype områder, men ungfisk kan påtreffes ganske grunt. Dietten består av fisk og større krepsdyr. Leveområdet strekker seg fra Irland til Island og Grønland, og omfatter også Skagerrak, Kattegat og det vestlige Barentshavet. Den finnes også i Nordvest-Atlanteren, for eksempel på Georges Bank utenfor USA og Canada, ved Vest-Grønland og langs Den midtatlantiske rygg til om lag 52°N. Brosmen blir kjønnsmoden i 8- til 10-årsalderen (varierer mellom områder). Kjente gyteområder finnes utenfor kysten av Sør- og Midt-Norge, og sør og sørvest av Færøyene og Island, men det finnes trolig også andre.

Blålange – *Molva dipterygia*

Andre norske navn: Bjørkelonge, blålong

Familie: Gadidae (torskefamilien)

Maks størrelse: 15 kg og 1,5 m

Levetid: Minst 30 år

Leveområde: Fra Marokko til Island, i Skagerrak, Kattegat og i det sørvestlige Barentshavet

Hovedgyteområde: Reykjanesryggen sør av Island, ved Færøyene, vest av Hebridene og langs Storegga

Føde: Fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: Ingen kvoteråd, men det anbefales stopp i det direkte fisket og reduksjon i bifangster

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvoteregulering for norske fiskere i norsk sone, EU-kvote: 150 tonn. Færøyene (kvote i 2010): 2 425 tonn lange/blålange.

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 7 600 tonn i 2009, norsk: 392 tonn

NORSK FANGSTVERDI (2009): 2,3 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Blålange er utbredt fra Marokko til Island, i Nordsjøen og Skagerrak, og i det sørvestlige Barentshavet. Den er mest tallrik i varme, dype sokkelområder, i kontinentalskråningen og i fjordene. Den er vanligst på 350–500 m dyp, men kan finnes mellom 200–1500 m. Den finnes også i Middelhavet, ved Grønland og på østkysten av Canada og USA fra Labrador til Cape Cod. Dietten består hovedsakelig av fisk. Kjente hovedgyteområder er Reykjanesryggen sør av Island, ved Færøyene, vest av Hebridene og langs Storegga, men tallrikheten i disse områdene er usikker. Til forskjell fra lange og brosmie opptrer blålange spesielt konsentrert i gyteperioden.